

Stasys Vaitekūnas

Justinas Staugaitis

Vyskupas

Politikas

Tautos dvasios ir valstybės
puoselėtojas

Turinys

J. E. Telšių Vyskupo Jono Borutos SJ žodis / 9	
Pratarmė / 12	
Lietuva, skęstanti politikos ūkuose / 17	
„Kurbakūžė samanota...“ / 23	
Gimtieji namai / 23	
Bažnyčia - idiliškame vaiko pasaulyje / 30	
Pirmą kartą iš namų / 35	
Pirmieji „tikri mokslai“ / 35	
„Diena, kuri nulėmė visą mano gyvenimą“ / 40	
Naumiesčio mokykla / 43	
Antrą kartą į Naumiesčio mokyklą / 47	
Svajonėse - gimnazijos šviesa / 52	
Kelias į gimnaziją / 52	
Lietuvos šviesuomenės kalvėje - Marijampolės gimnazijoje / 57	
Gyvenimas „ant stancijos“ / 57	
Gimnazija ir jos mokytojai / 66	
Seinų kunigų seminarijoje / 75	
Apsisprendimas ir kelionė į Seinus / 75	
Studijų metai: jaunųjų kunigų kartos / 81	
formavimosi sūkuryje / 81	
Jie vedė į tikėjimo pažinimą ir sutvirtinimą / 83	
„Seinų seminarija... visiškai nesitaikė prie laiko dvasios“ / 87	
Lietuvybė klierikų veikloje / 91	
Ko ir kodėl nepasakė Justinas Staugaitis? / 95	
Kunigo keliu: nuo „tamsaus Alytaus“ iki Mozūrų ir Balbieriškio / 103	
Šventinimai ir pirmoji parapija / 103	

Mozūrų krašte, Sniadovo parapijoje / 108
Grįžimas į Lietuvą prie Nemuno: Balbieriškis / 112

Atsisveikinimas su Nemuno kraštu. Varšuva / 118

Gyvenimo Varšuvoje peripetijos / 118

Tarp Varšuvos lietuvių / 124

Pagaliau vėl Tėvynėje / 128

Sudie, Varšuva! / 128

Darbų sukuryje, bet jau savo krašte / 130

Lietuvoje... vaikų darželis!? / 133

„Žiburio“ draugija ir jos veikla Užnemunėje / 138

Mergaičių progimnazijos steigimas / 140

„Žiburio“ kultūrinės ir švietėjiškos veiklos plėtotė / 142

Lekėčiai: parapijos pirmasis klebonas / 145

Sugrįžęs į Lietuvą, jau neturėjau pajėgų jos palikti" / 150

Pirmosios Lietuvos ūkininkų „Žagrės“ kooperacinės
draugijos steigimas / 150

Katalikų spaudos leidimo baruose / 152

„Šaltinio“ bendrovė / 152

Vėl Seinuose / 155

Trumpos „atostogos“ Pakuonyje / 164

Didysis Vilniaus Seimas / 168

Didysis karas ir Lietuvos vargai / 177

Karo išvakarėse / 177

Karo liepsnose, žmonių varguose / 185

Nukentėjusių nuo karo šelpimas / 188

Pirmieji laisvės spinduliai / 193

Karo pabaiga. Kas toliau? / 193

Vokiečių okupacinės valdžios viltys ir jų žlugimas / 196

Pasitarimas Vilniuje / 199

Lietuvos Taryba /	201
Pirmosios kelionės į užsienį /	208
Vasario 16 Aktas /	211
Lietuvos padėtis po Vasario 16 Akto paskelbimo /	224
Delegacijos kelionė į Vokietiją /	225

Pavojingi geopolitikos vingiai. Antroji valstybės konferencija /	229
Bandymas rinkti karalių, laikinoji Konstitucija ir pirmoji vyriausybė /	229
Kariuomenės organizavimo klausimas, vokiečių pasitraukimas /	234
Antrasis Ministrų kabinetas /	238
Antroji Valstybės konferencija /	243
Pirmojo prezidento rinkimai /	251
Kelionė į Paryžių ir Romą /	256

Steigiamasis Seimas /	265
Versalio taikos pasekmės Lietuvai /	265
Rinkimai į Steigiamąjį Seimą /	269
Steigiamojo Seimo posėdžiai /	273
Justinas Staugaitis - Steigiamojo Seimo /	283
užsienio delegacijos vadovas /	283
Londonas /	284
Paryžius /	288
Roma ir Vatikanas /	291

J. Staugaitis Pirmajame ir Antrajame Seime /	295
Pirmojo Seimo vicepirmininkas /	295
Justinas Staugaitis - Antrojo Seimo pirmininkas /	302
Kairiųjų išpuoliai prieš Katalikų Bažnyčią ir Seimo pirmininko pozicija /	306

Apaštalų sostas ir Lietuva /	313
Pirmieji Šv. Sosto pasiuntiniai Lietuvoje: A. Ratti /	313

Antonio Zecchini - apaštališkasis vizitatorius Lietuvai /	322
Bažnyčia ir Žemės reforma /	327
Derybos dėl konkordato /	329
Lietuvos bažnytinė provincija ir vyskupijų reforma /	333

Pirmasis Telšių vyskupas / 343

Paskyrimo peripetijos /	343
Konsekracija - įžengimas į Vyskupo sostą /	350
Pirmojo Telšių vyskupo soste: atvykimas ir ingresas /	354
J. Staugaitis - Telšių vyskupas /	357
Klaipėdos prelatūra: ingresas ir rūpesčiai /	358
Katalikų bažnyčios Klaipėdoje statybos klausimas /	364

Po Žemaitijos dangum / 366

Kurijos sudarymas /	366
Bažnyčių inventorizacija /	370
Kunigų seminarijos kūrimo vargai ir šviesa /	373
Naujųjų rūmų statyba /	382
Kunigų seminarijos gyvenimas /	388
Pastoracinė veikla - kaip augantis pažinimo medis /	395
Apie literatūrą ir jos skaitymą /	404

Leidos saulė už žemaičių kalvų... / 411

Neramių dienų pradžia /	411
Ir vėl juodi karo debesys /	419
Epilogas: „Tie upeliai jau išdžiūvo..." /	427

Literatūra / 433

Vardų rodyklė / 446